

ДО ПИТАННЯ НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Віталій Миколайович ЗАГИКА,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Система територіальної оборони є ідеальним уособленням конституційного положення про те, що народ України є єдиним джерелом державної влади і носієм її суверенітету. Тобто територіальна оборона є можливістю кожного взяти участь у захисті нашої держави від зовнішньої агресії, протистояти внутрішнім конфліктам, здійснювати захист, охорону та оборону важливих об'єктів і комунікацій та підтримувати правовий режим воєнного стану.

Основні напрями забезпечення територіальної оборони формуються відповідно до оборонної політики, яка завжди ґрунтується на основних принципах державної політики національної безпеки та є її органічною складовою. Тому в ряді найважливіших нормативно-правових актів у сфері національної безпеки і оборони ми можемо зустріти питання територіальної оборони. Наприклад, Постанова Верховної Ради України «Про додаткові заходи щодо зміцнення обороноздатності та безпеки держави» містить положення, яке закликає Кабінет Міністрів України прискорити, відповідно до статті 18 Закону України «Про оборону України», виконання заходів щодо організації територіальної оборони України [1], ряд інших нормативно-правових актів, які формують державну політику у сфері забезпечення територіальної оборони, також містить схожі положення.

Основними напрямками забезпечення територіальної оборони, відповідно до чинного законодавства, варто визнати наступні:

- посилення охорони публічної безпеки та порядку;
- охорона та захист державного кордону;
- підготовка до боротьби з диверсійно-розвідувальними силами, іншими озброєними формуваннями агресора, антидержавними незаконно утвореними озброєними формуваннями та мародерами;
- завчасна підготовка до охорони та оборони в особливий період важливих об'єктів і комунікацій життєдіяльності;
- створення сприятливих умов для належної підготовки особового складу підрозділів територіальної оборони до виконання завдань за призначенням;
- підтримання правового режиму воєнного стану;
- забезпечення взаємодії суб'єктів територіальної оборони.

Для реалізації вказаних напрямів потрібно оперативного, в залежності від регіону, вирішити цілу низку організаційних, матеріальних, кадрових, управлінських заходів:

- 1) визначити завдання територіальної оборони району і планувати їх здійснення;

2) встановити перелік (склад) органів, військ (сил) і засобів військових та спеціальних формувань, організацій та установ, які залучатимуться до виконання завдань в районі, постійне уточнення їх складу, підтримання в постійній бойовій (мобілізаційній) готовності та всебічне забезпечення;

3) визначити та постійно уточнювати перелік важливих державних та військових об'єктів і комунікацій, підготувати їх до функціонування в умовах особливого періоду;

4) організувати взаємодію та управління між органами місцевого самоврядування та військами (силами), які дислокуються на території району;

5) забезпечити контроль за підготовкою та веденням територіальної оборони;

6) здійснювати аналіз та узагальнення досвіду підготовки і ведення територіальної оборони, визначити напрями (шляхи) її вдосконалення;

7) створити бази мобілізаційного розгортання загонів територіальної оборони;

8) створити навчально-матеріальну базу для організації та проведення занять з військовозобов'язаними, призначеними до складу загонів територіальної оборони, тощо.

Певна річ, що заходи реалізації основних напрямків здійснення територіальної оборони можуть варіюватися в залежності від конкретної адміністративно-територіальної одиниці (регіону), проте, вони не мають суперечити та йти у розріз з основними стратегічними нормативними актами у цій сфері.

Таким чином, кожна країна прагне максимально якісно та ефективно забезпечити захист своїх територіальних ресурсів. Крім того, не варто забувати, що визнання та повага державами територіальної цілісності і недоторканності є одним із ключових принципів сучасного міжнародного права. Втім, як свідчить практика, у ряді випадків даний принцип не працює належним чином, що зайвий раз підкреслює необхідність створення на національному рівні ефективного та дієвого механізму територіальної оборони, невід'ємною складовою та базисом якої є напрями забезпечення територіальної оборони України.

Список використаних джерел:

1. Про додаткові заходи щодо зміцнення обороноздатності та безпеки держави: постанова Верховної Ради України від 6 травня 2014 року № 1238-VII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1238-18>.